

Till: Ylva Johansson, vård- och äldreomsorgsminister

Kopia: Göran Persson, statsminister
Barbro Holmberg, migrationsminister

20 september 2005

Öppet brev:

Frivilligorganisationer slår larm: Nytt lagförslag begränsar vård för gömda

Gömda flyktingar står nästan helt utanför den offentliga vården. Människors hälsa äventyras därför att de förvägras vård. Den promemoria som ligger till grund för regeringens nya förslag till lag om hälso-, sjuk- och tandvård för asylsökande med flera är en skrämmande läsning. Om lagförslaget antas riskerar vuxna gömda att endast erbjudas akutvård som de får betala fullt pris för. Därmed blir Sverige ett av EU:s mest restriktiva länder när det gäller vård för gömda. Konsekvenserna både för gömda och vårdpersonal kommer att bli förödande.

Vi som arbetar inom fyra av de mest etablerade medicinska nätverken för gömda motsäger oss starkt detta lagförslag av följande anledningar:

1. Lagförslaget innebär ytterligare en försämring av praxis för tillgången till vård för några av de absolut mest sårbara människorna i vårt land. Gömda kommer att få en räkning på 2 000 kronor för att bli bedömd av en akutläkare eller 25 000 kronor för att föda barn på ett sjukhus. Vad som händer med de som inte kan betala sådana höga summor eller som tvingas skuldsätta sig diskuteras överhuvudtaget inte.
2. Lagförslaget innebär en särbehandling av vissa patientgrupper som strider mot medicinsk etik och innebär att de grundläggande principerna om människors lika värde och vård på lika villkor utifrån medicinska behov åsidosätts. Dessa principer har sedan länge varit en värdegrund för hela läkarvetenskapen och finns befästa både i Hälso- och sjukvårdslagen och Läkareförbundets etiska regler.
3. Lagförslaget diskuterar inte underliggande sjukvårdsbehov, varken hos asylsökande eller gömda. Inte heller diskuterar det konsekvenserna för deras hälsa, trots att vi vet att tidiga insatser är avgörande för att förhindra uppkomst av allvarlig ohälsa med ökat lidande och även ökade samhällskostnader.
4. Ansvar för att gömda ska få den vård de är i behov av bör inte vila på ett antal frivilligorganisationer. Tillgång till vård är en mänsklig rättighet som ska tillgodoses av samhället.

5. Personer inom sjukvården tvingas agera myndigheternas förlängda arm, istället för att värna om liv, hälsa och ett mänskligt bemötande. Mycket arbete måste läggas på att rätt kategorisera patienter för att utifrån detta bestämma vilken vård de ska få. För patienterna medför detta att deras behov av vård bedöms godtyckligt och försätter dem i en oförutsäbar situation.

Som läkare har vi en plikt att ge medicinsk hjälp åt den som behöver det. Det är helt otänkbart att lagstiftningen skulle hindra läkare från att stå fast vid den medicinska professionens heligaste principer. Samtidigt är detta precis vad det nya lagförslaget kommer att innebära genom att skapa hinder som gör det omöjligt för en del av Sveriges befolkning att få vård. Sådana lagar borde vara särskilt oacceptabla i ett välstående land som Sverige, som ofta framställer sig som ett gott exempel och officiellt förespråkar en mänsklig behandling och omhändertagande av de svagaste.

Istället för den föreslagna skärpningen av lagen är vår förhoppning att gömdas och asylsökande får tillgång till vård i enlighet med våra redan existerande etiska principer samt Hälso och Sjukvårdslagens grundprinciper.

Beslutsunderlaget är uppenbart ovetenskapligt och ofullständigt. Vi bjuder därför in till en saklig och konstruktiv dialog och debatt. Göran Persson och Ylva Johansson, än finns det tid att fatta rätt beslut!

Henry Ascher

docent, universitetslektor, överläkare, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap och Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus, Göteborg; medicinskt ansvarig, Rosengrenska kliniken, sjukvårdsnätverk för gömda flyktingar i Göteborg

Anders Björkman

professor, överläkare, enheten för infektionssjukdomar, Karolinska institutet, Stockholm; medicinskt ansvarig för Läkare i världens klinik för gömda flyktingar

Lars Kjellström

överläkare, mag-tarmcentrum, Ersta sjukhus, Stockholm; aktiv i Läkare Utan Gränsers sjukvårdsnätverk för gömda flyktingar

Tor Lindberg

professor emeritus, medicinskt ansvarig för Deltastiftelsen, sjukvårdsnätverk för gömda flyktingar i Malmö

PehrOlov Pehrson

överläkare, infektionskliniken, Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge; f.d. ordförande i Läkare Utan Gränser Sverige

-----

För mer information, kontakta Mattias Ohlson, projektansvarig på Läkare Utan Gränser:
08 55 60 98 08 / 0708 74 04 50
msfb-sweden-hom@msf.org